Proteccionisme o lliurecanvi: la política econòmica espanyola al segle XIX

Els problemes de la Hisenda espanyola

Primer terç del segle XIX → Dèficit crònic: augment de la despesa i disminució dels → Agreujament per la Guerra del Francès i per la pèrdua de les colònies americanes

→ Recurs a l'emissió de deute públic i creixent endeutament de l'Estat.

→ Incapacitat per augmentar els ingressos

→ Impossibilitat d'augmentar la pressió fiscal sobre el poble.
→ Manteniment del privilegi de l'exempció a noblesa i Església.

Reforma de la Hisenda de *Mon-Santillán* (1845)

- Intent de posar ordre i buscar l'equilibri fiscal mitjançant un nou sistema de tributació i de recaptació.
- Política d'uniformització administrativa entre tots els territoris de l'Estat.
- Simplificació dels conceptes tributaris:
  - Contribucions directes (immobles, industrial ...)
  - Contribucions indirectes (que graven sobre el preu dels articles de consum).

→ La reforma va fracassar i no es va assolir l'equilibri pressupostari desitjat.

→ El problema del dèficit públic i de l'endeutament creixent va fer-se crònic al llarg del segle XIX, i fou un dels principals problemes que va impedir la modernització de l'administració.

→ Es va recórrer sovint al **crèdit exterior**. → Manca de confiança de les grans entitats financeres europeus en la "solvència" de l'Estat Espanyol

→ Política de grans "concessions" com a garantia per als préstecs, com ara les concessions mineres a baix preu o de monopolis.

Expansió de la industrialització a l'Europa occidental

Necessitat d'increment dels intercanvis comercials

IMPORTACIONS ↔ **EXPORTACIONS**

Conflicte entre les teories proteccionistes i les del lliurecanvi en les polítiques econòmiques.

LLIURE CANVI – Afavoreix la lliure circulació de productes estrangers, per afavorir preus baixos i major competitivitat.

PROTECCIONISME – Dificulta l'entrada de les importacions per afavorir la producció nacional, limitant la competència mitjançant polítiques aranzelàries.

A Espanya

Fort debat entre els qui defensaven una postura i l'altra, en funció dels seus interessos particulars.

Industrials catalans proteccionistes amb els seus productes manufacturats (volen la "reserva" del mercat interior).

A l'agricultura comercial i a la mineria, es defèn el lliure canvi a les etapes en que el producte resulta competitiu.

En general, la política econòmica dels governs espanyols al llarg del segle XIX fou de clar signe **PROTECCIONISTA** (polítiques aranzelàries)

- Va dificultar l'especialització de la producció i la seva competitivitat.
- Va reduir les possibilitats d'exportació.
- Va limitar l'entrada de les noves tecnologies.
- Va encarir artificialment els preus, i va provocar èpoques de carestia.
- En general, fou una de les causes de la feblesa de la industrialització espanyola.

Malgrat tot, es produí al llarg del XIX una certa eliminació dels obstacles al comerç:
1820 – Eliminació de duanes interiors
1869 – Reforma aranzelària de *Laureà Figuerola*.

La política proteccionista va permetre el naixement i el creixement de sectors industrials que difícilment haguessin prosperat en les condicions en que es trobava el país.